

MARAŞ MİYOSEN ÇÖKELLERİNİN ÇÖKELME ORTAMLARI TO TERSİYER HAVZASI-

Depositional environments of the Maraş Miocene Sediments and development of the Tertiary basin

Mehmet ÖNALAN*

* İstanbul Üniversitesi Mühendislik Fakültesi, Jeoloji Bölümü, İSTANBUL

K. Maraş çevresinde Miyosen yaşlı yaygın bir çökel istif bulunur. Bu çökellerin en iyi görüldüğü yerlerden birisi de Kılavuzlu, Süleymanlı ve Bertiz alanıdır. Bu alanda çökelelerin stratigrafik istiflenmesi kuzeyde ve güneyde oldukça farklıdır.

Güneyde en altta Paleosen? - Eosen - Oligosen ve Alt Miyosen yaşlı Midyat formasyonunun Amrdağı killi kireçtaşı üyesi yer almıştır. Üyenin litolojisi, İçinde bulunan foraminif erler ve Zoophycos... gibi iz fosiller bu birimin şelf-havza yamacında oluştuğunu göstermiştir.

Ahırdağı üyesi üzerine geçişli olarak Midyat formasyonunun Cacık kireçtaşı-kumtaşı-çakıltaşı üyesi ile Fırat resif al kireçtaşı üyesi gelir. Cacık üyesi sahil-lagün ortamında çökelmiştir. Fırat üyesi ise resif al bir ortamda oluşmuştur.

Midyat formasyonunu, geçişli olarak çoğunlukla sevilerden oluşan Lice formasyonu izler. Lice formasyonu içinde merccekler halinde bulunan kireçtaşları Tunaboşlu kireçtaşı üyesi, en üst seviyesinde görülen kireçtaşları da Athk kireçtaşı üyesi olarak ayrılmıştır. Lice formasyonunun alt seviyeleri şelf ortamında, orta kesimleri havza yamacı ve havza ortamında, üst seviyeleri ise sığdeniz-resifal-lagüner bir ortamda çökelmiştir.

Havzanın doğu kesimlerinde yaygın görülen ve çakıltaşı, litarenit ve şeyillerden oluşan pembe renkli Beşenli formasyonu çoğunlukla örgülü nehir çekellerinden oluşmuştur.

Maraş Miyosen havzasında geniş mostralar veren ve Beşenli formasyonu ile geçişli olarak bulunan Bertiz formasyonu beş üyeye ayrılmıştır.

Havzanın kuzey kesiminde ise en' altta Permien yaşlı allokton Malatya metamorfikleri ile Mesozoyik yaşlı Berit gurubu kayaçları bulunur. Bunların üzerine diskordan olarak Üst Eosen yaşlı Baılıkısık formasyonu gelir. Sığdeniz çökeli olan bu birimi, diskordan olarak Lice formasyonunun litarenitlerden oluşan Abaz kumtaşı üyesi örter. Sahil-sığdeniz çökeli olan bu birimi Lice formasyonunun şeyli sevilmeleri izler. Burada da Lice formasyonu sahil ortamından havzaya ve tekrar resifaie (Atık kireçtaşı üyesi) kadar değişen ortamlarda çökelmiştir.

Havzanın kuzeyinde bazen Lice formasyonu üzerine Beşenli formasyonun eşdeğeri olup karasal çö-keller gelir. İstif daha üstlerde ise Bertiz formasyonunun birimleri ile devam eder.

Bölgesel jeolojik veriler, stratigrafik durum ve çökelme ortamları topluca değerlendirildiğinde çökel alanı sıkışma rejimi altında asimetric olarak gelişmiş bir periferik havzadır. Paleoakıntılara göre, havzaya sedimentlerin gelimi **KB-K-D-GD** yönlerinden olmuştur.

There is a widespread Miocene sedimentary sequence around the K. Maraş, SE., Turkey. These sediments appear well between Kılavuzlu, Süleymanlı and Bertiz area. Stratigraphic position of the sedimentary sequence is different in the southern and the northern part of this region.

Midyat formation with Paleocene? Eocene, Oligocene and Miocene age situated at the bottom of sedimentary succession in the south. This formation has been divided into three members. 1) Ahırdağı limestone member has been deposited in the shelf-basin slope environment according to lithologic and paleontologic data. 2) Cacık limestone-sandstone-conglomerate member accumulated in the shore - lagoon environment. 3) Fırat reefal limestone member.

Midyat formation has been covered by Lice formation with gradual contact. Lice formation

mostly consists of shales and contains some limestone lenses (Tunaboylu limestone member) at the middle and reefal limestone at the uppermost level (Athk limestone member). This formation has accumulated from bottom to top in the shelf-basin slope-basin-shallow sea-reef and Lagoon environments.

Lice formation Laterally and perpendicularly passes to Beşenli formation at the eastern part of the region. Pink Beşenli formation generally contains conglomerate, litharenite and shales and it has been mostly deposited in the braided river environment.

Beşenli formation gradually passes to Bertiz formation which is widespread in this area. Bertiz formation divided into five members from bottom to top.

Permian Malatya metamorphic rocks and Mesozoic Berit Group rocks lie at the base of the sedimentary sequence in the northern part of the study area.

These tectonically mixed allochthonous units are unconformably covered by Upper Eocene Baflıkısık formation. This formation which has been deposited in a shallow sea environment has been unconformably covered by Abaz Sandstone member of the Lice formation.

In the north, middle and Upper level of the Lice and most of the Bertiz formation show almost the same succession with the southern area.

Regional geological data, stratigraphic position and depositional environments indicate that the sediments accumulate in a peripheral basin which develops under convergent tectonic regime between Arab and Torid-Anatolid platforms.